

Najdbe obročkanih labodov grbcev *Cygnus olor* v Sloveniji

Recoveries of ringed Mute Swans *Cygnus olor* in Slovenia

Dare ŠERE

Na Iščico so prileteli trije labodi grbci (*Cygnus olor*), menda že 17. januarja 1972, nam je sporočil gostilničar Tori 18. januarja 1972. I. Božič in L. Šmuc (Prirodoslovni muzej Slovenije) sta šla tja in enega ujela z roko - na nogi je imel obroček. Druga dva sta bila brez obročkov.

Podatki z obročka:
SCHWANENWARTE - ROMANSHORN,
0073 - HELVETIA

Iz Švice so nam kasneje sporočili, da je bil ta labod obročkan 3. oktobra 1969 v Švici (Romanshorn), ter še isti dan prepe-ljan in darovan mestu Bled.

Iz ornitološkega arhiva PMS

NAJDBE ZUNAJ SLOVENIJE OBROČKANIH LABODOV

BUDAPEST	Ad	♀	04. 05. 91	Fertőrákos, HUNGARY
* 605574	v		10. 12. 93	Zbiljsko jezero, (SLO), D. Šere, (243km/SW)
* 7021	v		15. 08. 94	Fertőrákos, HUNGARY, (243km/NE)
* 10. 12. 1993 je bil obroček 605574 zamenjan z našim obročkom št. 7021, ker je bil madžarski že tako izrabljen, da ni bilo mogoče prebrati napisa in številke na njem. Omenjeni labod je bil kasneje ponovno ujet na Madžarskem. To pomeni, da je bil pri nas na prezimovanju.				
BUDAPEST	fg	?	15. 08. 89	Fertőrákos, HUNGARY
602350	v	?	06. 02. 91	Ormoško jezero, (SLO), M. Vogrin, (149km/SSW)
BUDAPEST	ad.	♀	16. 03. 90	Fertőrákos, HUNGARY
603300	v		29. 01. 93	Zbiljsko jezero, (SLO), V. Popov (243km/SW)
BUDAPEST	ad.	♂	29. 04. 90	Fertőrákos, HUNGARY
605425	v		09. 01. 93	Ptujsko jezero, (SLO), F. Bračko, (156km/SSW)
BUDAPEST	ad	♂	11. 05. 90	Fertőrákos, HUNGARY
605431	v		06. 02. 91	Ormoško jezero, (SLO), M. Vogrin, (149km/SSW)
BUDAPEST	?	?	08. 07. 91	Fertőrákos, HUNGARY
605591	v		01. 01. 92	Ptujsko jezero, (SLO), F. Janžekovič, (156km/SSW)
PLAST. OBR.				"nismo še prejeli podatkov o obročkanju" HUNGARY?
RUMEN AH 90			21. 12. 95	Krka, Srebrnice, NM, (SLO), D. Šere in A. Hudoklin
RADOLFZELL	+2y	♂	05. 02. 90	Wildon, Steiermark, AUSTRIA
RV 1821	v		08. 05. 90	Drava, Maribor, (SLO), F. Janžekovič, (35km/SSE)
	v		28. 12. 92	Mariborsko jezero, (SLO), L. Božič
	v		18. 12. 93	Drava, Maribor, (SLO), M. Guček
RADOLFZELL	1y	?	15. 12. 91	Gralla, Steiermark, AUSTRIA
RV 1831	v		09. 01. 93	Ptujsko jezero, (SLO), F. Bračko, (51km/SSE)
RADOLFZELL	2y	?	10. 01. 93	Ebental, Kärnten, AUSTRIA
AA 1058	v	♂	26. 12. 94	Vrbje, Zalec, (SLO), M. Cerar, (73km/ESE)
	v		13. 02. 95	Vrbje, Zalec, (SLO), M. Cerar
	v		19. 01. 96	Vrbje, Zalec, (SLO), M. Kronovšek
RADOLFZELL	Fg	?	31. 12. 92	Obervogau, Steiermark, AUSTRIA
RV 1853	+		21. 03. 96	Drava, Maribor, (SLO), F. Bračko, (18km/SSE)

PRAHA	pull	19. 08. 92	Pieštany, SLOVAKIA
L 12351	v	04. 02. 94	Koper, SLOVENIJA, D. Šere, (459km/SW)
Pripis: V jati šestih (6) labodov grbcev (3 Ad in 3 1y), ki se je zadrževala v Koprskem zalivu 4. februarja 1994, sta bila še dva obročkana laboda, ki pa jima ni bilo mogoče prebrati celotne številke na obročku: (PRAHA L 17951 ali L 12951, ter PRAHA L 101 ??).			
PRAHA	Ad. ♀		"nismo prejeli podatkov o obročkanju"
LB 1018	v	02. 12. 95	Škocjanski zatok, Koper, (SLO), I. Škornik/T. Makov.
GDANSK	+3y ♀	25. 07. 82	Przemkow, POLSKA
AP 3757	+	09. 12. 83	Ožbalt, Maribor, M. Jež, (549km/S)
GDANSK	+3y ♀	18. 08. 91	Staw Wrzosowy, POLSKA
AP 8625	v	22. 12. 94	Cerkniško jezero, SLOVENIJA, P. Kmecl, (675km/SSW)
+ JT 41	v	09. 01. 95	Cerkniško jezero, SLOVENIJA, S. Polak

Legenda: v = ujet, op. = opazovan

Key: v = caught, op. = observed

ZANIMIVE LOKALNE NAJDBE V SLOVENIJI

Čeprav smo se začeli pri nas obročkati labode grbce šele v zadnjih letih (predvsem obročkovalec J. Dolinšek), so bile ugotovljene že prve nadvse zanimive

najdbe. V obdobju 1992 - 1995 smo obročkali 36 labodov, ki smo jih ujeli z roko med hranjenjem.

LJUBLJANA	Ad ♀	18. 04. 94	Blejsko jezero, J. Dolinšek
7032	op.	14. 01. 96	Ljubljana (LJ), 48 km, D.Šere/B.Magajna
LJUBLJANA	Ad ♂	30. 07. 94	Krka, Otočec, J. Dolinšek
11070	op.	14. 01. 96	Ljubljana (LJ), 57 km, D. Šere/B. Magajna
LJUBLJANA	Ad ♂	15. 07. 94	Blejsko jezero, J. Dolinšek
11068	op.	22. 11. 95	Krka, Otočec, 104 km, D. Šere/A. Hudoklin
LJUBLJANA	1y	04. 11. 95	Zbiljsko jezero, D. Šere
16082	op.	16. 03. 96	Blejsko jezero, 33 km, P. Kmecl

Slika 1: Labod grbec z madžarskim vratnim obročkom AH 90 (A. Hudoklin)

Fig. 1: Mute Swan with Hungarian neck-ring AH 90 (A. Hudoklin)

Najdbi (obroček št. 7032 in 11070) sta zanimivi predvsem zato, ker sta nekaj časa na Ljubljani v Ljubljani prezimovala dva laboda, od katerih je bil eden obročkan na Otočcu, drugi pa na Blejskem jezeru.

Najdba (obroček št. 16082) potrjuje, da lahko nekateri labodi z Blejskega jezera prezimujejo na Zbiljskem jezeru ali celo drugod. O tem priča najdba (obroček št. 11068), ko je bil blejski labod opazovan na Krki. Po pripovedovanju obročkovalca J. Dolinška se v jesenskem času zgodi, da na Blejskem jezeru ni videti nobenega laboda, kljub temu da jezero ni zamrznjeno. Ko pa je jezero v zimi 95/96 zamrznilo, so se zopet pojavili posamezni osebki. Na Velenjskem in Skalskem jezeru se stalno zadržuje en par labodov in v zimi 95/96, ko sta zamrznili obe jezera, je ta par prezimoval na območju, kjer se potok zliva v jezero, tako da je bilo komaj dovolj prostora za oba.

POVZETEK

Glede na vse te najdbe je moč sklepati, da so naši labodi stalnice oziroma v jesensko/zimskem času tudi klateži. V Sloveniji prezimujejo labodi grbci, ki so bili obročkani na severovzhodu od Poljske, Češke, Slovaške do Madžarske in Avstrije. Nekateri obročkani osebki iz sosednje Avstrije in Madžarske lahko kasneje pri nas tudi gnezdiijo.

SUMMARY

In view of all of the recoveries it may be concluded that our Mute Swans are stationary birds as well as vagrants in the autumn/winter period. In Slovenia winter the swans ringed in the northeast, from Poland, Czech Republic and Slovakia to Hungary and Austria. Some of the ringed individuals from the neighbouring Austria and Hungary may later on breed in our country.

Dare Šere,
Prirodoslovni muzej Slovenije,
Prešernova 20, 1000 LJUBLJANA

Iz ornitološke beležnice From the ornithological notebook

ČOPASTA ČRNICA *Aythya fuligula*
TUFTED DUCK - 10 families (67 young) on
14th August 1996 at Ptujsko jezero

Kot že večkrat, sva se proti večeru 14. 8. 1996 na Ptujskem jezeru po naključju srečala s kolegom Lukom Korošcem. Razen prvoletnega čmoglavega galeba *Larus melanocephalus* v mladostnem perju, 141 malih ponirkov *Tachybaptus ruficollis*, 95 malih martinčev *Actitis hypoleucos* pred skupinskim prenočevanjem na ploščadi daljnovoda, 672 črnih lisk *Fulica atra* in številnih drugih vodnih ptic so na jezeru vodile svoje družine tudi čopaste črnice. Naštela sva deset družin (1 x 14 mladičev, 2 x 9 mladičev, 1 x 8 mladičev, 2 x 7 mladičev, 1 x 4 mladiči, 3 x 3 mladiči), ki so jih samice vodile med otoki makrofitov. Presenetljiva je bila približno enaka starost mladičev; osem družin je po moji oceni imelo mladiče stare en teden, najštevilčnejša družina deset dni in ena družina z najmanjšim številom mladičev 14 dni. Skupno sva torej opazovala kar 67 mladičev čopastih črnice. Čopaste črnice gnezdiijo v koloniji navadnih čiger in galebov na otoku Ptujškega jezera. Mlade lahko opazujemo vse od maja meseca, kaže pa, da večje število parov začne valiti takrat, ko gnezditvene aktivnosti v koloniji pojenjajo. Je številčnejša in kasna gnezditve čopaste črnice res v opisani povezavi ali pa se črnice prilagodijo nemara boljšim prehranjevalnim možnostim, povezanim z bohotenjem podvodnega rastlinja? Borut Stumberger, 2282 Cirkulane 41

SREDNJI ŽAGAR *Mergus serrator*
RED-BREASTED MERGANSER - 42 (8 males, 34 females) on 9th November 1996 at Ptujsko jezero

9.11.1996 sta se na desni strani Ptujškega jezera v višini vasi Zgornji Šturmovec na vodi pozibavali dve strnjeni skupini plovcev. V nasprotju z enakomerno po-